

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Nový Jičín

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Nový Jičín se nachází jihozápadně od moravskoslezské metropole Ostravy a tvoří tak 1 z 22ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 16 obcí (z tohoto hlediska je 3. největší v kraji);
- v dotčeném území žije celkem 48.410 obyvatel, z toho 23.731 žije v jádrovém městě;
- má rozlohu přes 275 km².

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Nový Jičín	16	48 410	23 731	275
Bílovec	12	25 873	7 551	162
Frenštát p. Radhoštěm	6	19 120	10 958	99
Kopřivnice	10	41 256	22 649	121
Odry	10	17 301	7 358	224
Průměr za kraj	14	55 755	37 577	247

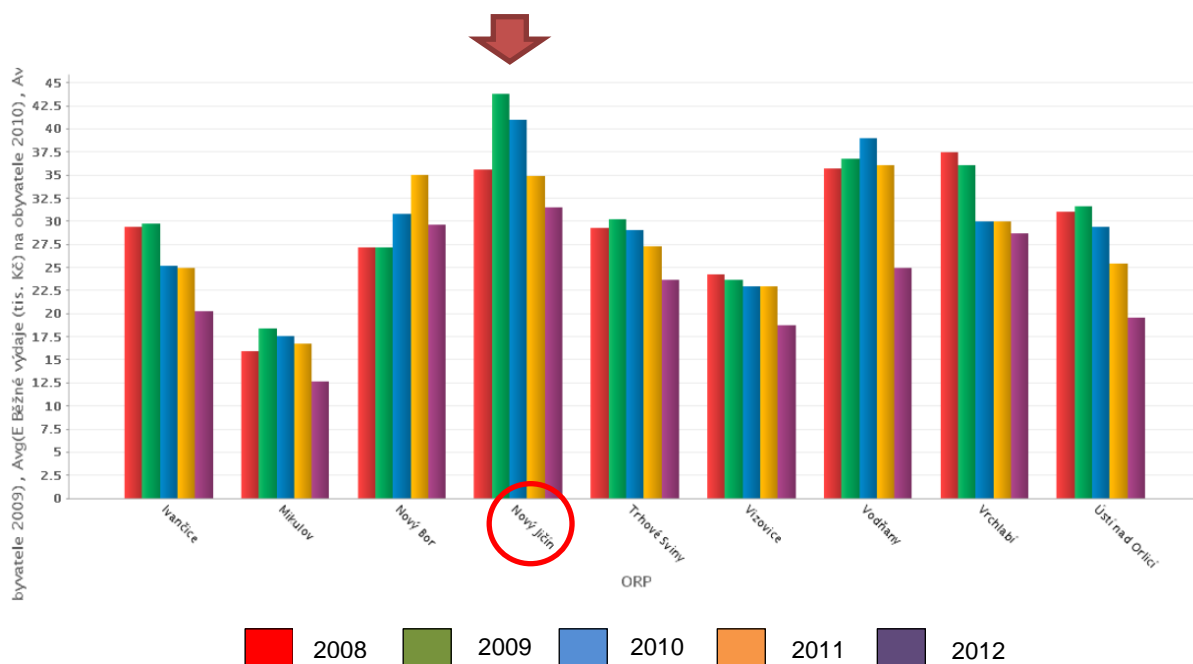
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Moravskoslezského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel a počtem obcí SO):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 46.000. až 51.000 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Cheb, Jindřichův Hradec, Klatovy, Kutná Hora, Rokycany);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 16 až 17 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Ivančice, Mikulov, Nový Bor, Trhové Sviny, Vizovice, Vodňany, Vrchlabí, Ústí n. Orlicí);

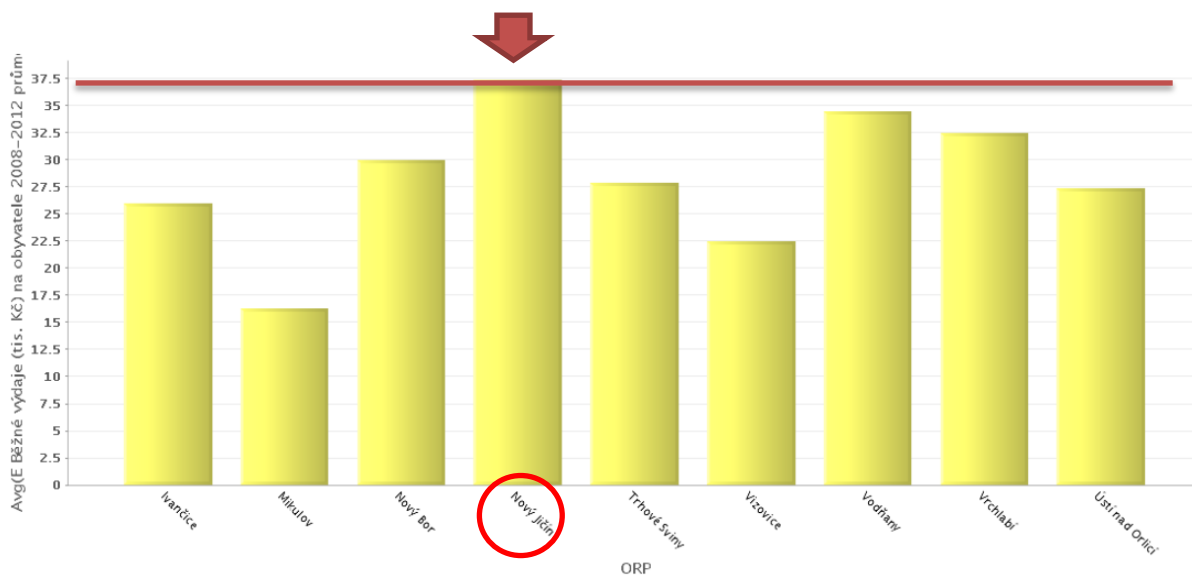
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je zajímavé zejména srovnání **běžných výdajů** SO ORP Nový Jičín na obyvatele, tedy nákladů spojených s každodenním provozem, s dalšími SO ORP podle kritéria počtu obcí v obvodě. V průběhu sledovaných let 2008 – 2012 patřily hodnoty za novojičínský obvod vždy k těm nejvyšším, v letech 2009, 2010 a 2012 byly dokonce zcela nejvyšší. Od roku 2009 pak zaznamenávají trvalý pokles, který je ovšem patrný i u ostatních srovnávaných obvodů. Celkově se pohybovaly v rozmezí 31,4 až 43,7 tis. Kč/obyv. a průměrná hodnota za celé období činí 37,3 tis. Kč/obyv. Viz obrázky č. 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 16 – 17) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

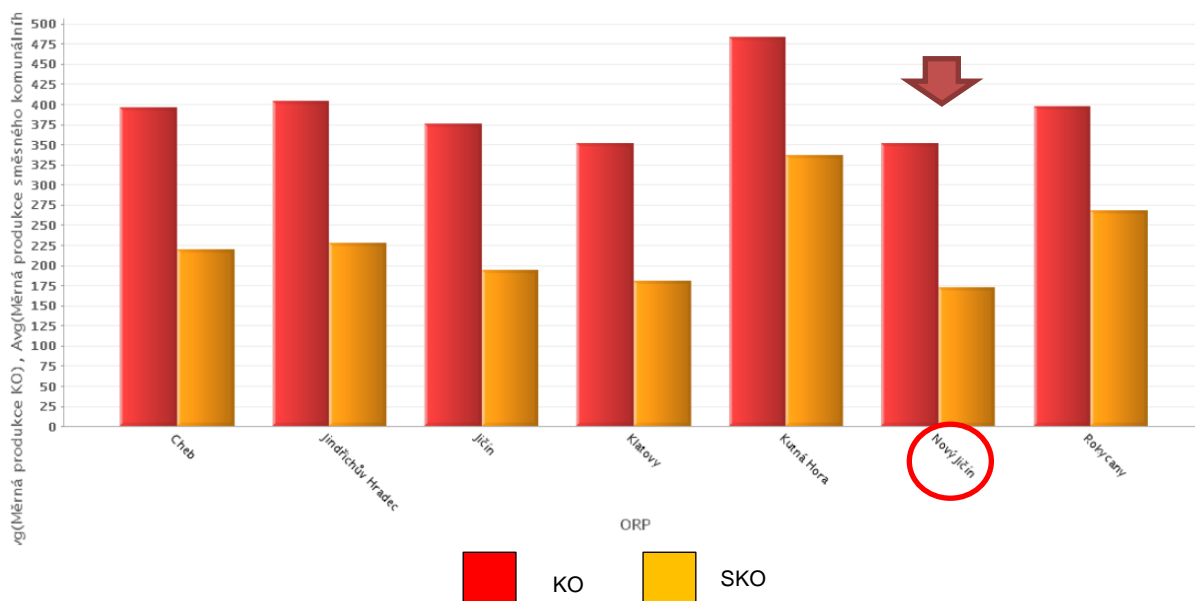
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 16 – 17) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Odpadové hospodářství

Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Nový Jičín významné srovnání **celkové produkce odpadů**, a to jak komunálního odpadu (KO), tak směsného komunálního odpadu (SKO) a tříděných položek. Celková měrná produkce KO novojičínského obvodu je mezi srovnávanými obvody na nejnižší úrovni¹ (351,61 t/1.000 obyv.), stejně tak produkce SKO (172,85 t/1.000 obyv.). Oproti tomu produkce tříděných položek, konkrétně papíru a skla patří mezi nevyšší (31,1, respektive 11,88 t/1.000 obyv.). Tuto situaci pak odráží i podíl SKO na KO vybraných obvodů, který je nejnižší ve skupině s hodnotou téměř 50%. Viz obrázky 3 až 5. Pro zajímavost je možné dodat, že i v rámci Moravskoslezského kraje dosahuje SO ORP Nový Jičín jedné z nejnižších hodnot KO.

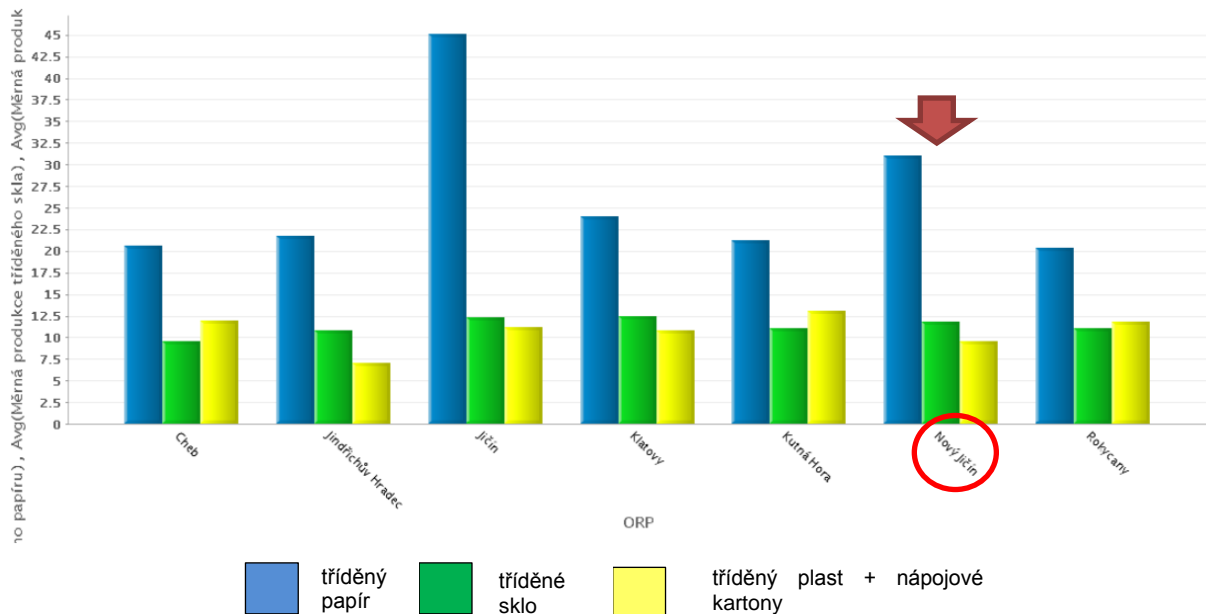
Obrázek 3: Měrná produkce KO, SKO, vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 46.000. – 51.000 obyv.; v t/1.000 obyv.)

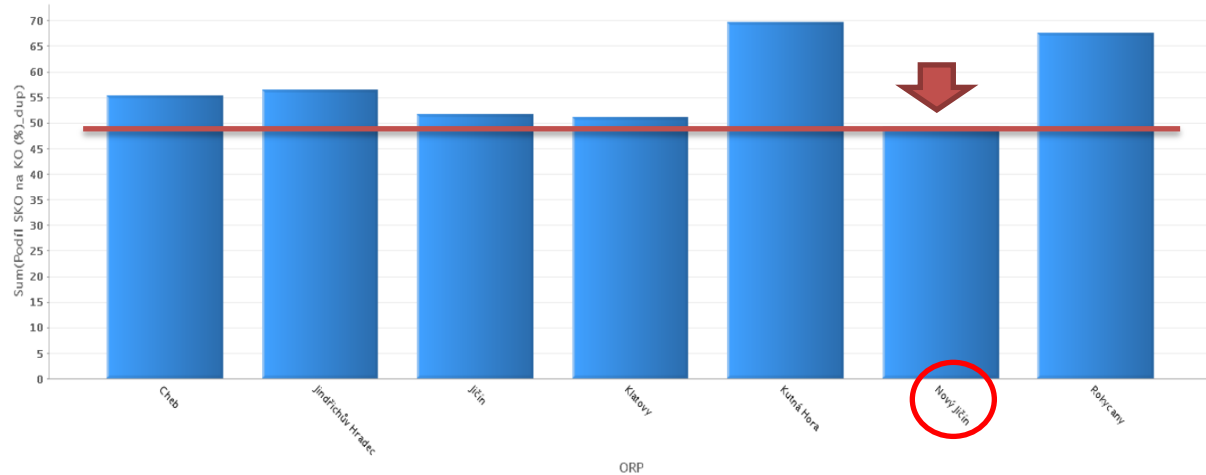
¹ Pro přesnost nutno dodat, že produkce SO ORP Klatovy je téměř totožná.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 4: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 46.000. – 51.000 obyv.; v t/1.000 obyv.)

Obrázek 5: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 46.000. – 51.000 obyv.; v %)

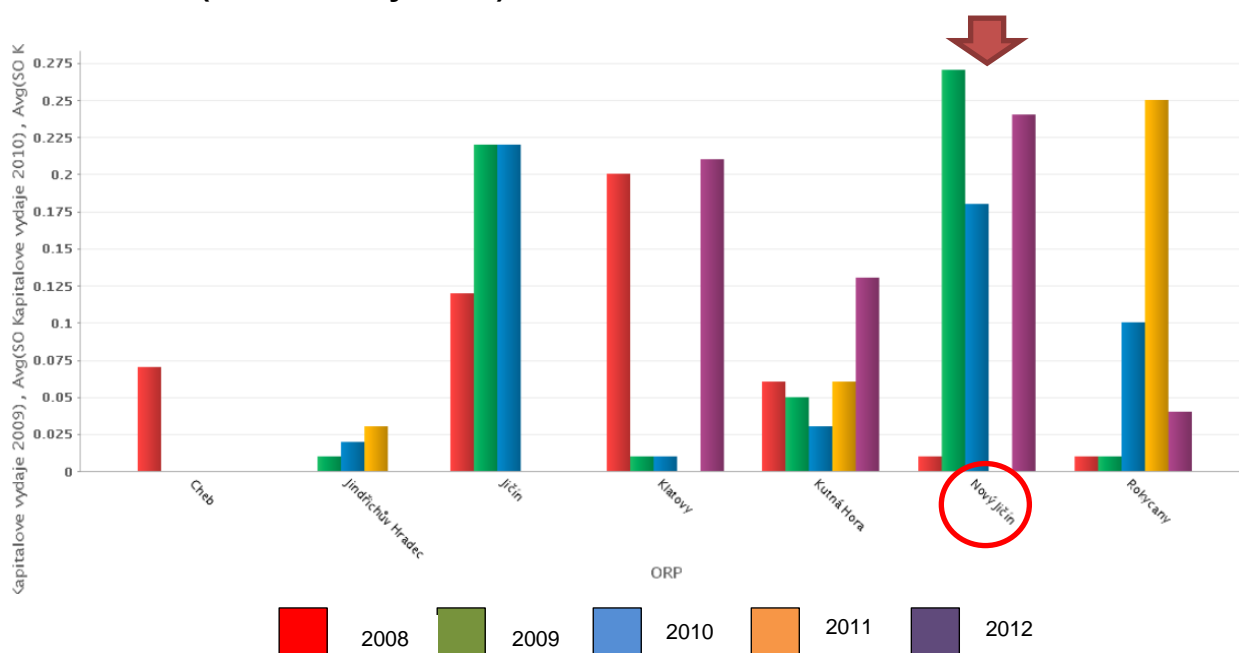
4. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **kapitálových výdajů** na obyvatele, které odráží investiční aktivitu. Ve třech letech ze sledovaného období dosahoval SO ORP Nový Jičín jedněch z nejvyšších hodnot ve skupině vybraných SO ORP (opět dle kritéria počtu obyvatel), a to v roce 2009 (0,27 tis. Kč/obyv.), 2010

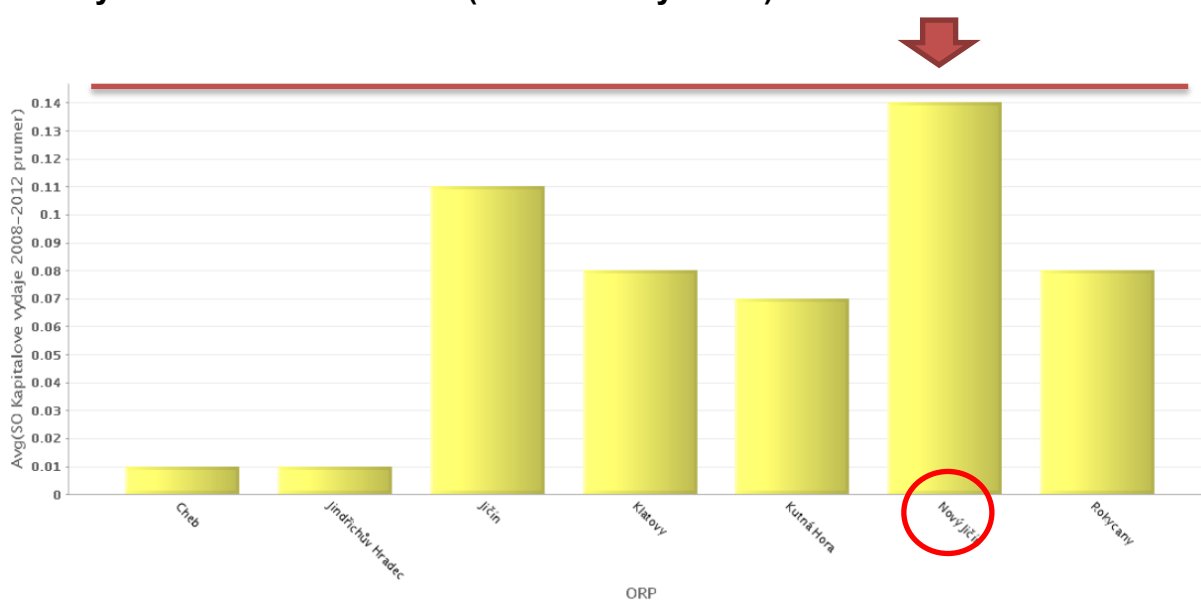
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

(0,18 tis. Kč/obyv.) a 2012 (0,24 tis. Kč/obyv.). V r. 2008 byly kapitálové výdaje minimální, v r. 2011 nulové. Přestože se nejedná o vysoké položky, patří mezi nejvyšší mezi srovnávanými obvody, což dokládá i jejich celková průměrná úroveň na obr. č. 7.

Obrázek 6: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 46.000. – 51.000 obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 7: Průměrné kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 46.000. – 51.000 obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Nový Jičín	
základní charakteristika	<p>v Moravskoslezském kraji je správní obvod ORP Nový Jičín:</p> <ul style="list-style-type: none"> • svojí rozlohou průměrný • z hlediska počtu obcí 3. největší • z hlediska počtu obyvatel patří mezi větší obvody
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na obyvatele
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • nízká celková produkce KO • vyšší produkce tříděného papíru a skla
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • vysoké kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad